VREDNICUL PLUGAR, ION CURJOS, MĂSURÂND CALEA PÂINII...

De fapt, zice Ion Curjos, care, lată-i, măsoară, ca pas cuminte, calea pâinii de peste patru decenii, pământul nu lartă munca fără suflet şi doar acolo unde pui toată căldura inimii tale, munceşti cu dăruire, se obţin roade bune, duble şi chiar triple comparativ cu munca "a lehamite". Pentru că - iertată-mi fie nemodestia! - ceea ce creştem noi, plugarii, an de an, în sudoare frunţii, nu este doar o asigurare cu pâine, cu produse alimentare a oamenilor, a ţării. Produsele noastre pot fi asemănate doar cu untdelemnul, care arde în candelă şi se preface în lumină...

Poetic, aş zice, acest mesaj al lui Ion Curjos, conducătorul SRL "Natcubi-Agro" din Larga, Cahul, care în aceste zile fierbinţi - la di-

rect şi la figurat! - recolteazâ cerealierele din prima grupă. Are în grija sa, cu cei 15 plugari de viţă, tot unul şi unul, 2600 hectare de terenuri agricole, pe care cultivă grâu (în a.c.- 827 ha), orz pe 564 hectare, 100 de rapiţă şi 64 - mazăre. Secerişul în SRL "Natcubi-Agro" e în toi şi chiar dacă rodnicia hectarului nu-i cea pe care o planificase, randamentul aici este destul de bun: de pe întreaga suprafaţă însămânţată orzul a răspălţit truda plugarilor cu câte 41 chintale/ha, de pe cele 40 ha de grâu seminceer s-au treierat câte 5 tone/ha; dar, zice cu oarecare mahnă în suflet, deocamdată rapiţa dă numai câte 500 kg/ha, mazărea - 15 chintale, aşa că, zice dumneaului, avem la ce medita. Da, primăvara şi începutul verii pe aice, pe la noi, în stepa Bugeacului, a fost cam secetoasă, au fost, posibil, şi unele scăpări ale noastre, dar aşa-i "taina" agriculturii, cu mult prea multe "ghicitori"... În ansamblu, rezultatele ultimilor ani ne bucură: anul trecut, bunăoară, a fost mai favorabil: am strâns câte 5 tone/ha de boabe de grâu, 2,7 tone - de rapiţă, 2,8 tone - seminţe de floarea-soarelui etc. Ne bucurăm de terenul semincer, de pe care în fiece an avem posibilitate nu doar să ne asigurăm noi înşine cu seminţe de calitate, dar şi să le comercializăm colegilor din raionul vecin Taraclia, din raioanele de nord ale ţării, ceea ce ne dă posibilitate să facem investiţii în sectorul agrar, să procurăm combine, maşini agricole noi, moderne, cu o productivitate înaltă.

Pe lângă SRL "Natcubi-Agro", Ion Curjos mai este unul din cei doi fondatori ai SRL "Nodslavit", în Crihana-Veche, unde cultivă 300 ha cu orz, 100 - cu grâu, 47 floarea-soarelui şi restul cu porumb. Acolo, zice, terenurile sunt cu precădere în lunca Prutului, există şi unele probleme cu posibile inundaţii, dar aşa-i munca plugarului - cu riscuri, cu eforturi majore întru depăşirea situaţiilor imprevizibile, căci fiece an e diferit de celălalt...

De bună seamă: se scurg anii, dispar, ireversibil, multe lucruri, fenomene, dar rămâne mereu treează lumina vie, caldă, ce izvorăşte din sufletul larg deschis, mărinimos, al ţăranului, care, vine vorba, creşte an de an bobul dătător de viaţă. Sufletul lui curat, neprihănit ne cucereşte prin devotamentul faţă de freamătul vrăjit al spicelor, acel destin al său, destinul Pâinii noastre cea de toate zilele.

Ion DOMENCO

ÎN ANUL ALEGERILOR ŞI ENERGIA ELECTRICĂ SE IEFTINEŞTE

Consiliul de administraţie al Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Energetică (ANRE) a decis după dezbateri în şedinţa publică, reducerea în medie cu 10 la sută a tarifului la energia electrică furnizată populaţiei de compania Gas Natural Fenosa Furnizare Energie şi compania de furnizare Nord.

Potrivit hotărârii ANRE, preţul la energia electrică furnizată de Gas Natural Fenosa Furnizare Energie consumatorilor casnici a fost stabilit la nivel de 179 bani pentru un kilowatt/oră, faţă de cel actual de 199 bani pentru un kilowatt/oră. Pentru consumatorii ale căror instalaţii sunt racordate la reţelele electrice de distribuţie de tensiune medie (6–10 kV) preţurile vor fi reduse de la 182 la 160 bani pentru un kW/oră şi pentru consumatorii racordaţi la reţelele de distribuţie de tensiune înaltă (35, 100 kV), de la 153 la 134 bani pentru un kWh/oră.

ANRE a mai decis reducerea preţului reglementat la energia electrică furnizată de către societatea "Furnizarea Energiei Electrice Nord" pentru consumatorii casnici din nordul ţării de la 212 bani la 191 de bani pentru un kilowatt/oră. Pentru consumatorii ale căror instalaţii sunt racordate la reţelele electrice de distribuţie de tensiune medie (6–10 kV) preţul va fi redus de la 184 la 166 bani pentru un kWh/oră.

Grupul Gas Natural Fenosa în Moldova a prezentat, la finele lunii aprilie, ANRE solicitările de ajustare a tarifelor pentru serviciul de distribuţie şi a preţurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice. Potrivit proiectului, preţul pentru consumatorii casnici se propunea a fi redus cu 5,5 la sută, de la 199 bani până la 187,99 de bani pentru un kilowatt/oră. Întreprinderea "Furnizarea Energiei Electrice Nord" a cerut o reducere de la 212 la 198,48 bani pentru un kilowatt/oră.

Reprezentantul ANRE a menţionat în şedinţa publică că la actualizarea tarifelor au fost luaţi în calcul mai mulţi factori, inclusiv devierile financiare acumulate anterior, creşterea preţului de import a energiei de la o medie de 4,9 la 5,16 cenţi pentru un kWh, precum şi a preţului curentului procurat de la producătorii autohtoni de la 148 la 160 de lei. Pe de altă parte, la stabilirea tarifului a fost luat în calcul un curs de schimb de 16,83 lei pentru un dolar, faţă de 20,00 lei pentru un dolar în prezent şi o rată a inflaţiei de 4,1 la sută.

Potrivit ANRE, noile tarife au intrât în vigoare de la 1 iulie 2018.

PROIECTE

Credem în parteneriatul cu producătorii agricoli

Interviu cu Igor BUJOR, consultant al Proiectului „Agricultura Competitivă în Moldova" - MAC-P

- Domnule Bujor, deşi publicaţia noastră a informat în repetate rânduri cititorii săi despre activităţile desfăşurate în Republica Moldova de echipa Proiectului „Agricultura Competitivă în Moldova" – MAC-P, revenim la acest subiect, la finalul unei serii de evenimente de promovare a bunelor practici agricole - Zilele Câmpului. Care este scopul Zilelor Câmpului organizate de MAC-P şi prin ce se deosebesc ele de alte evenimente de acest gen?

- Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova" – MAC-P - este unul complex şi vizează atingerea mai multor obiective. Unul dintre ele este facilitarea accesului producătorilor agricoli la pieţe şi integrarea practicilor agricole de mediu şi a celor de management durabil al terenurilor.

Componenta „Sporirea productivităţii prin intermediul managementului durabil al terenurilor" promovează un spectru larg de măsuri practice şi tehnologice de lucrare a solului. Acestea sînt bazate pe trei piloni: profitabilitate, asigurarea aspectului de mediu şi aspectul social. Proiectul promovează utilizarea cât mai eficientă şi durabilă a resurselor de sol, managementul apelor şi al nutrienţilor. În acest context, pe durata proiectului, experţii MAC-P au acordat consultaţii gratuite tuturor producătorilor agricoli interesaţi de aplicarea tehnologiilor de management durabil al solului şi de aplicarea practicilor agricole prietenoase mediului în sectorul agro-industrial din Republica Moldova.

Seria de evenimente cu genericul Zilele Câmpului au fost organizate de echipa MAC-P pentru a demonstra, în câmp deschis, avantajele aplicării sistemului conservativ de agricultură. Au fost, în total, 7 Zile ale Câmpului, în diferite raioane ale republicii, în cadrul cărora sute de producători agricoli au avut şansa să se convingă direct pe teren de beneficiile aplicării tehnologiei „No-Till" (semănatul direct). Aceasta oferă, în primul rând, posibilitatea de a reduce cheltuielile din contul micşorării volumului de lucrări agrotehnice, fiind obţinută o economie de motorină de până la 70 la sută comparativ cu tehnologia clasică de semănat. Rezultatele anului agricol 2017 demonstrează univoc că pe sectoare unde s-a aplicat tehnologia „No-Till" recoltele au fost mai mari decât pe sectoarele semănate tradiţional. Evident, acolo unde sunt mai puţine cheltuieli şi roade mai bogate, avem şi profit.

- Care este numărul beneficiarilor Proiectului MAC-P? Cât de deschişi sunt fermierii pentru aplicarea tehnologiilor prietenoase mediului?

- Astăzi putem vorbi de un număr de 164 de producători agricoli care au fost susţinuţi de proiectul MAC-P, prin intermediul Programului de granturi post-investiţionale „Managementul Durabil al Terenurilor". Aceştia au beneficiat de granturi pentru investiţiile efectuate în practici şi tehnologii necesare pentru implementarea managementului durabil al terenurilor. Recent, în cadrul Apelului 7, ce s-a desfăşurat în perioada 2 aprilie - 31 mai 2018, au fost depuse încă 38 de dosare, care sunt în proces de analiză la Comisia de Evaluare şi Subvenţii. Sunt multe solicitări, dar noi tindem să avem şi rezultate concrete obţinute pe câmpurile beneficiarilor. De aceea, în cadrul componentei „Managementul Durabil al Terenurilor" vom veni cu anumite modificări, întru sporirea capacităţilor antreprenorilor rurali de a implementa tehnologia conservativă. Astfel, fermierul care a fost sau este beneficiar al proiectului va putea aplica repetat pentru asistenţă la MAC-P, ceea ce până acum nu era permis. Desigur, vor fi şi cerinţe care vor trebui să fie respectate cu stricteţe de beneficiar. Din păcate, utilajele agricole necesare pentru implementarea agriculturii tehnologiei conservative de agricultură sunt foarte costisitoare, iar fermierii mizează foarte mult pe suportul venit din partea MAC-P şi, inclusiv, AIPA, întru aplicarea tehnologiei inteligente. Personal, insist asupra acestui termen: tehnologie inteligentă, or, se mai întâmplă, proiectului vin în ajutorul producătorilor agricoli pentru a-i ajuta să implementeze corect aceste tehnologii. Cât despre deschiderea fermierilor – odată ce au „gustat" din beneficiile agriculturii conservative, sunt cei mai fideli adepţi şi o promovează consecvent.

- De ce este necesar ca şi alţi fermieri să obţină performanţe şi, eventual, chiar şi susţinere financiară?

- În condiţiile schimbărilor climatice globale, care afectează şi Republica Moldova, când deşi în rare cazuri, când unii producători agricoli sunt reticenţi faţă de tehnologia conservativă, dând vina ba pe sol, ba pe buruieni etc. De fapt, explicaţia insuccesului lor e la suprafaţă: nerespectarea strictă a tehnologiilor recomandate, inclusiv de experţii proiectului MAC-P. Şi avem un spectru destul de larg de recomandări: şi privind managementul solului, şi cel al buruienilor, al combaterii dăunătorilor, bolilor etc., etc. Deci, vorbim despre cunoaşterea detaliată a regulilor, iar consultanţii secetele devin tot mai frecvente şi mai dure, tehnologiile şi practicile de management durabil al terenurilor recomandate de MAC-P vin să soluţioneze problema deficitului de precipitaţii atmosferice, să diminueze procesele de erodare a solului. Posibil, toate acestea, la prima vedere, nu sunt vizibile şi pe înţelesul fermierului obişnuit cu agricultura tradiţională; dar, în final, practiciile durabile de lucrare a solului aduc rezultate pozitive, concrete, reale. Şi acest lucru este demonstrat deja de beneficiarii noştri, care sunt exemplu pentru alţi fermieri, care, de asemenea, încep a avea grijă de pământul pe care trăiesc şi muncesc, şi care vor să lase generaţiilor viitoare un sol bun şi fertil.

Desigur, după cum deja am menţionat, pentru a reuşi este nevoie de cunoştinţe, iar fermierii interesaţi le pot obţine apelând la proiectul nostru.

- Mai exact, cum pot fermierii apela şi când?

- În fiecare an, proiectul MAC-P anunţă Apeluri de granturi pentru fermieri care aplică practici şi tehnologii de management durabil al terenurilor, asigurând menţinerea sănătăţii şi productivităţii solului. Aceste granturi sunt post – investiţionale şi acoperă 50% din valoare investiţiei eligibile, cu un plafon de 20 mii dolari SUA per producător agricol. Conform prevederilor Programului, îşi pot rambursa investiţia fermierii care au procurat utilaje/maşini agricole noi, care aplică practici de management durabil al terenurilor, precum tehnologii No-till şi Strip-till, fâşii vegetative de filtrare, cultivare pe contur, management integrat al dăunătorilor, perdele forestiere de protecţie, măsuri agro-forestiere, măsuri hidrotehnice, sisteme de captare a apei de ploaie ş.a.

Deci, solicitantul mai întâi trebuie să-şi procure tehnica şi echipamentul necesar, să aplice practicile de management durabil, şi numai după aceasta poate apela la proiect, cu dovada că el deja a făcut procurările/a aplicat practiciile respective. De asemenea, fermierul poate aplica şi la programele de subvenţionare, pentru a obţine suport şi din partea Guvernului. Această flexibilitate încurajează beneficiarul care tinde să implementeze tehnologiile conservative – tehnologii care aduc beneficii pentru fermieri, pentru mediu, pentru sol etc.

- Care sunt planurile echipei Proiectului MAC-P?

- Ne propunem să continuăm promovarea agriculturii conservative în rândurile beneficiarilor noştri, pentru a-i sprijini să devină producători agricoli de elită, care aplică o agricultură modernă, performantă, prietenoasă mediului şi generatoare de profit.

- Dle Igor Bujor, mulţumim mult pentru informaţiile oferite cititorilor noştri şi mult succes echipei MAC-P!

A intervievat: Ilie BUJOR

INVESTIGAŢII

RĂUT, EMBLEMA RÂURILOR MICI

Râul Răut este cel mai mare afluent al Nistrului şi cel mai lung râu din Moldova care curge în întregime pe teritoriul republicii noastre. Izvorăşte lângă satul Rediul Mare, raionul Donduşeni şi se revarsă în râul Nistru, în aval de or. Dubăsari. Pe parcursul său de 286 km, Răutul taie în mai multe locuri defilee prin masivele de piatră calcaroasă, precum cele de la Ţâra-Cenuşa, Domulgeni sau Orheiul Vechi, creând peisaje spectaculoase.

Ion Dron, doctor specialist în hidronimie şi toponimie consideră că denumirea Răutului vine dintr-un termen daco-getic, „raut", având sensul de „râu". Savantul consideră improbabilă o proveniență slavă (de la termenul slav „revet").

Răutul oferă călătorului câteva dintre cele mai spectaculoase peisaje din Moldova. Însă ceea ce vedem acum nu e decât o parte din ceea ce era cândva. Cu mai puţin de jumătate de secol în urmă, râul era mult mai bogat decât acum. De-a lungul luncii râului erau bălţi, mlaştini, stufărişuri şi păpurişuri pline de viaţă – vidre, raci, milioane de peşti; păsări ce cuibăreau; numeroase plante. Politicile sovietice de valorificare agricolă au dus la secarea acestor bălţi şi distrugerea acestui ecosistem. Distrugerile continuă însă şi azi, într-o altă formă. Deşi există numeroase cariere de piatră autorizate, de multe ori localnicii iau piatră din malurile calcaroase ale râului sau aruncă gunoaie, mutilând peisajul.

232 PRIMĂRII PENTRU RĂUT

Bazinul hidrografic Răut cuprinde un teritoriu de peste 702,423 ha. În spaţiul hidrografic al râului se află 232 de primării, amplasate în 18 unităţi teritorial-administrative. Acestea sunt: o primărie situată în raionul Ocniţa (Lipnic); 21 primării – raionul Donduşeni; 28 primării - raionul Drochia; 29 primării - raionul Floreşti; 11 primării - raionul Răşcani; 6 primării - raionul Făleşti; o primărie (Fundurii Vechi) - raionul Glodeni; o primărie (Măgurele) - raionul Ungheni; 16 primării - raionul Soroca; 6 primării raionul Şoldăneşti; 12 primării – raionul Rezina; 26 primării - raionul Sângerei; 31 primării - raionul Teleneşti; 6 primării - raionul Călăraşi; 31 primării raionul Orhei; 4 primării – raionul Criuleni, o primărie (Ustia) – raionul Dubăsari şi mun. Bălţi.

APROAPE 1000 DE AFLUENŢI

Râul Răut este cel mai mare afluent al Nistrului şi, totodată, cel mai mare râu care izvorăşte curge integral pe teritoriul Moldovei. În total, în bazinul hidrografic Răut există 935 de râuri.

Cele mai multe sunt păraie cu lungimea de până la 10 km; 25 de râuri au lungimea de 10-20 km, 6 râuri de 31-40 km, 3 râuri de 41-50 km, 5 râuri de 51-100 km.

Cei mai mari afluenţi de pe cursul superior şi cel mediu sunt râurile Copăceanca, Cubolta, Câinar, Camenca, Soloneţ, Ciucul Mic, iar în cursul inferior (pe ultimii 80 km) râul primeşte apele a doi afluenţi însemnaţi - Cula şi Cogălnic. Printre cursurile mai mici de apă de menţionat răuleţele Bolata (r. Soroca); Câinarca, Ramazani (r. Drochia, r. Floreşti); Teiul, Ciorna (r. Floreşti, r. Şoldăneşti); Răuţel, Flămânda (mun. Bălţi); Culişoara (r. Ungheni, r. Sângerei); Romazanca, Poporniţa (r. Răşcani); Dobruşa (r. Şoldăneşti, r. Teleneşti); Valea Gogălnicului, Filanda, Şegala, Cumparia (r. Rezina); Ciulucul Mijlociu şi Ciulucul Mare, Chiua (r. Teleneşti); Iligacea, Chişcari, Roşiori, Jidani (r. Sângerei); Drighinici, Moţa, Vatici, Ivanos, Voloca (r. Orhei); Zdoroca (r. Criuleni).

În localităţile situate în subbazinul râului Răut sunt înregistrate 832 izvoare, dintre care 66 sunt secate. În mare măsură, izvoarele sunt amenajate şi au apă de calitate bună. În Orhei, la 1 km în aval de satul Jeloboc, se află cel mai puternic izvor de apă –are debitul de cca 45 l/sec. Apa iese prin fisurile din calcarele sarmaţiene, fiind captată şi pompată prin ţevi pentru alimentarea cu apă potabilă a populaţiei or. Orhei şi a unor localităţi din preajma oraşului. Surplusul de apă este deversat direct în râul Răut.

DURERILE RĂUTULUI

O problemă acută în bazinul hidrografic Răut este poluarea apei. Conform investigaţiilor Centrului de

Sănătate Publică, din cele 53 305 fântâni de mină, în majoritatea probelor prelevate apa nu corespunde cerinţelor normative după indicii chimici şi microbacteriologici.

În localităţile din raionul Făleşti jumătate din cele 2960 de fântâni au apă neconformă. Şi la Donduşeni şi Sângerei apa este foarte poluată şi nu corespunde normativelor de potabilizare. De asemenea, de calitate proastă sunt apele din fântânile localităţilor din raioanele Călăraşi şi Criuleni.

În localităţile din bazin sunt luate în evidenţă 909 sonde arteziene, dintre care 592 sunt exploatabile, 165 – conservate, 100 - în rezervă, 4 - în construcţie, 48 - nefuncţionale. O parte din populaţia unor localităţi se aprovizionează cu apă din izvoarele captate. De sisteme centralizate de canalizare dispun doar

33 primării din cele 232 din bazinul hidrografic. În 15 localităţi sunt depozite de păstare a îngrăşămintelor, produselor şi substanţelor chimice de protecţie a plantelor. În localităţile din bazinul hidrografic Răut sunt luate la evidenţă 356 gunoişti, autorizate prin deciziile locale. Cu excepţia oraşelor, în majoritatea cazurilor, transportarea deşeurilor la locurile de depozitare se efectuează în mod individual. Evidenţa nu se duce şi volumul de deşeuri acumulate nu se cunoaşte.

NU IRIGĂRII CU APĂ POLUATĂ

Apa râului Răut nu este recomandată pentru irigare din cauza mineralizării şi durităţii înalte. Cu toate acestea, cele 1236 de bazine acvatice/iazuri sunt folosite, preponderent, pentru irigare. De fapt, cifrele specialiştilor arată că practic fiecare al cincilea este uscat. Un număr de 31 de bazine acvatice sunt private. Apa din acumulările de apă mai este folosită în pisicultură, pentru diferite necesităţi tehnice, adăpatul animalelor şi parţial pentru agrement.

În bazinul hidrografic Răut practice nu există lacuri naturale. Sunt, în schimb, două lacuri de acumulare – la Floreşti, care funcţionează şi în prezent, şi la Căzăneşti, raionul Teleneşti, al cărui baraj este avariat.

Lacul de acumulare Floreşti se întinde de la satul Prajila până în or. Floreşti. Barajul este într-o stare satisfăcătoare, însă lacul este foarte colmatat, pe alocuri înmlăştinit, mai cu seamă în cursul superior. Barajul lacului de acumulare Căzăneşti a fost construit pe la mijlocul sec. XX ca o hidrocentrală.

Procesele de colmatare intensivă au dus la degradarea lacului. În prezent, stavilele barajului nu funcţionează şi alături a fost săpat un canal de evacuare a apei din lac, prin care curge râul.

O HIDROCENTRALĂ ILEGALĂ

Acum jumătate de secol, 17 mini hidrocentrale, fără baraj, au fost construite pe râul Răut, pentru electrificarea locală. În doar câţiva ani, după 1960, toate au fost închise, ca fiind dăunătoare

Totuşi, la distanţa de jumătate de secol, în anul 2016, o companie privată – SRL „Expert Lab" - a şi început, în mod abuziv, fără coordonare şi autorizare, construcţia barajului fostei mini hidrocentrale de lângă satul Brânzenii Noi, Teleneşti. Compania a încălcat toate prevederile de mediu şi a pus în funcţiune ilegal hidrocentrala.

Într-un răspuns al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale şi Mediului, expediat la solicitarea revistei NATURA, se menţionează că, iniţial, pentru reconstrucţia clădirilor adiacente şi a construcţiei hidrocentralei, agentul economic „Expert-Lab", specializat în activităţi juridice, a extras ilegal substanţe minerale utile de calcar, în volum de 600 m3. Astfel, a fost construit un baraj de blocare a apelor râului Răut, pe o suprafaţă de 600 metri, apa din cursul natural al râului fiind redirecţionată printr-un canal de deviere cu lungimea de 112 metri şi lăţimea de 7 metri.

Inspectoratul Ecologic de Stat a stabilit un prejudiciu cauzat mediului în urma extragerii nelegitime a substanţelor minerale utile în mărime de 223 080,00 lei şi prejudiciul cauzat resurselor de sol în mărime de 329 472,00 lei.

Deşi a fost somat să întrerupă activităţile ilegale şi să se conformeze prevederilor legale – expertiza ecologică a construcţiei, evaluarea impactului de mediu – agentul economic a continuat să sfideze cerinţele autorităţilor de mediu. Mai mult, a atacat în judecată prescripţiile înaintate de Inspectoratul Ecologic de Stat, solicitând anularea prescripţiei emise în baza actului de control, suspendarea executării actului emis de autoritatea de stat. Totuşi, instanţa de contencios administrativ (Judecătoria Chişinău, sediul Râşcani) a respins cererea reclamantului.

După finalizarea construcţiei, a fost barat total cursul apei pe Răut, iar la 31 august 2017, Inspectoratul de Poliţie Teleneşti a constatat dispariţia debitului în aval de hidrocentrală, satul Brânzenii şi pieirea în masă a peştilor şi altor organisme acvatice. În rezultat, Procuratura Generală a dispus pornirea urmăririi penale în baza articolului 223 din Codul Penal al R. Moldova - „Încălcarea cerinţelor securităţii ecologice".

SOLUŢII PENTRU RĂUT

Mai multe organizaţii neguvernamentale şi-au îndreptat activitatea, de-a lungul anilor, spre bazinul râului Răut. Din 2016, Centrul Naţional de Mediu, a creat Comitetul subbazinal pentru râul Răut, format din autorităţile publice locale, reprezentanţi ai societăţii civile, utilizatorii de apă şi reprezentanţi din raioanele aflate pe cursul Răutului.

Vorbind despre soluţii pentru problemele cu care se confruntă bazinul hidrografic Răut, putem puncta următoarele:

– Construcţia sistemelor de aprovizionare cu apă în localităţile unde apele din fântânile de mină sunt contaminate cu diferiţi poluanţi.

– Construcţia sistemelor de canalizare şi epurare a apelor uzate.

– Construcţia/reconstrucţia reţelelor de canalizare.

– Extinderea apeductelor şi construcţia sistemelor de sanitaţie pentru aceste localităţi.

– Construcţia haznalelor ermetizate la instituţiile publice, unităţile economice, sectorul particular, conectate la sistemele de aprovizionare cu apă, în lipsa sistemelor centralizate de canalizare (în toate localităţile).

– Reconstrucţia şi asigurarea funcţionalităţii eficiente a staţiilor de preepurare a apelor uzate la unităţile industriale.

– Amenajarea şi autorizarea de către autorităţile de mediu şi sănătate a gunoiştilor, evacuarea selectivă a deşeurilor animaliere, depozitarea şi utilizarea lor ca îngrăşăminte organice (în toate localităţile).

– Evacuarea gunoiştilor din preajma râurilor, răuleţelor şi altor corpuri de apă.

– Crearea serviciilor de salubrizare, stabilirea tarifelor şi crearea sistemului de evacuare şi evidenţă a deşeurilor acumulate în localitate (după caz).

– Curăţarea şi amenajarea izvoarelor, răuleţelor, crearea zonelor de protecţie a lor, plantarea arborilor şi arbuştilor pe malurile cursurilor de apă şi obiectelor acvatice.

– Gestionarea bazinelor de apă/iazurilor în conformitate cu prevederile legale (deţinerea paşaportului şi Regulamentului de exploatare, autorizaţiei de folosinţă specială a apei, întreţinerea instalaţiilor hidrotennice şi a bazinului în stare satisfăcătoare (în toate localităţile).

– Crearea fâşiilor forestiere de protecţie în zona riverană a râului Răut şi afluenţii lui (în toate localităţile).

– Limitarea activităţilor economice în zonele de protecţie a râurilor şi bazinelor de apă (în toate localităţile).

– Lichidarea digurilor şi barajelor create pe râul Răut şi afluenţii lui.

În elaborarea sintezei au fost folosite informaţii din arhiva Mişcării Ecologiste din Moldova (www.mem.md); revista NATURA (www.natura.md), studii ale Centrului Naţional de Mediu (www.environment.md), prevederi ale Legii Apelor Nr. 272 din 23.12.2011, rapoarte ale Serviciului Hidrometeorologic de Stat.

Lilia CURCHI

Articolul este publicat în cadrul proiectului „Managementul integrat al resurselor de apă în Republica Moldova – pentru o dezvoltare durabilă şi populaţie sănătoasă" realizat de Mişcarea Ecologistă din Moldova, în cadrul Programului de Suport (granturi) destinate ONG-urilor de mediu în domeniul managementului integrat al resurselor de apă, administrat de Agenţia „Apele Moldovei", ca parte a Proiectului „Consolidarea cadrului instituţional în sectorul de apă şi sanitaţie din Republica Moldova (Faza 01)", finanţat de Agenţia Elveţiană pentru Dezvoltare şi Cooperare (SDC) şi Agenţia Austriacă pentru Dezvoltare (ADA).